Sadržaj

UVOD *1*

POREKLO I STATUS KAJSIJE *4*

OPIS *4*

PROIZVODNJA I UPOTREBA *5*

-PROIZVODNJA KAJSIJE U SVETU *5*
-PROIZVODNJA KAJSIJA U EVROPI *5*
-PROIZVODNJA KAJSIJE U SRBIJI *5*

PRIRODNI USLOVI ZA GAJENJE KAJSIJA *6*

IZBOR SORTE *8*

NAJVAŽNIJE KARAKTERISTIKE SORTI KAJSIJE *9*
SORTE KAJSIJA INTERESANTNE ZA GAJENJE *14*
NOVE DOMAĆE SORTE I PERSPEKTIVNE SELEKCIJE KAJSIJA *15*

IZBOR PODLOGE *18*

PODIZANJE ZASADA KAJSIJE *19*

IZBOR SORTI ZA GAJENJE I RASPORED U ZASADU *22*
PRIPREMA ZA SADNJU I SADNJA *22*
KADROVI, OPREMA I GRAĐEVINSKI OBJEKTI *24*

NEGA ZASADA KAJSIJE *25*

ĐUBRENJE *27*

ĐUBRENJE ORGANSKIM ĐUBRIVIMA *28*

NAVODNJAVANJE ZASADA KAJSIJE *29*

www.seminarskirad.rs

NAČINI NAVODNJAVANJA *30*

REZIDBA KAJSIJE *31*

-FORMIRANJE (OBLIKOVANJE) KRUNE *33*
-PODMLAĐIVANJE VOĆAKA *34*
ZAŠTITA KAJSIJA OD MRAZA *35*

BOLESTI I ŠTETOČINE KAJSIJE *35*

-VIRUSNA I MIKOPLAZMATSKA OBOLENJA KAJSIJE *36*
-ŠTETOČINE KAJSIJE *36*
-PROGRAM ZAŠTITE KAJSIJA *36*

SPISAK SREDSTAVA ZA ISHRANU BILJA ZA KOJE VAŽE DOZVOLE ZA STAVLJANJE U PROMET, A KOJA SE MOGU UPOTREBITI U ORGANSKOJ PROIZVODNJI: *36*

SPISAK SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA ZA KOJE VAŽE DOZVOLE ZA STAVLJANJE U PROMET, A KOJA SE MOGU UPOTREBITI U ORGANSKOJ PROIZVODNJI: *37*

-BERBA, KLASIRANJE, PAKOVANJE I ČUVANJE PLODOVA KAJSIJE *37*

-BERBA PLODOVA KAJSIJE *38*
UTVRĐIVANJE VREMENA BERBE *38*

KLASIRANJE I PAKOVANJE PLODOVA KAJSIJE *39*

ČUVANJE PLODOVA KAJSIJE *39*

ZAKLJUČAK *39*

Uvod

Kajsija (lat. Prunus armeniaca, tur. kayısı), takođe poznata po imenu „marelica“, je kontinentalna koštuničava voćka koja zajedno sa šljivama, bademima, breskvama, višnjama i trešnjama pripada rodu Prunus familije Rosaceae.

Poreklo i status kajsije

Centar nastanka i prirodni areal ove vrste teško je definisati, usled rane domestifikacije (3 milenijum p. n. e.). Kajsije najverovatnije potiču iz predela Srednje Azije i severoistočne Kine, iz oblasti u blizini ruske granice. Moguće je da prirodni areal vrste obuhvata i Korejsko poluostrvo i Japan. Kajsija, iako to njeno botaničko ime sugeriše, ne potiče iz Jermenije. U Jermeniju su kajsije stigle posle 3000 godina, šireći se duž Puta svile. Odatle su je Rimljani, oko 70. godine pre nove ere, proširili po celoj Evropi.

Danas, divlje (nedomestifikovane) jedinke kajsije rastu u veoma malim grupama u Kini, Kazahstanu, Kirgiziji i Uzbekistanu. Usled male brojnosti ovih populacija, vrsta Prunus armeniaca smatra se ugroženom.

Uzgojene sorte kajsija raširene su širom planete. Najbolje uspeva u oblastima sa blagom, mediteranskom klimom, usled čega se u takvim oblastima intenzivno komercijalno uzgaja.

Opis

Kajsija raste kao žbun ili nisko drvo, visoko 8—12 m, sa stablom prečnika do 40 cm. Oblik krošnje je okrugao, ponekad pljosnat. Kora stabla je tamnosiva, uzdužno ispucala. Mlade grane i lisne drške su često crvenkaste boje. Listovi su ovalni, dugi 5—10 cm, široki 5—8 cm, sa špicastim vrhom, zaobljenom bazom i nazubljenom ivicom. Lisne drške su duge 2—4 cm. Cvetovi imaju kratku cvetnu dršku, pa često imaju izgled sedećih cvetova. Razvijaju se usamljeno ili u parovima, najčešće pre listanja biljke. Prečnik cveta je 2—4,5 cm. Cvetna loža i čašični listići su dlakavi, krunični listići su bele do bledoružičaste boje, dugi 11—15 mm. Kajsija je samooplodna, retko stranooplodna biljka (auto-inkompatibilni su na primer kultivari “Riland” i “Perfection”). Najvažniji oprašivač je pčela.

Plod je koštunica, podseća na malu breskvu, prečnika 1,5—2,5 cm, žute do narandžaste boje, ponekad i crvene na strani izloženoj suncu. Jedno seme se nalazi unutar tvrde koštice. Diploidni broj hromozoma je 2n=16.